

Dienst Publiek en Communicatie
Ministerie van Algemene Zaken

Campagne-effectmonitor coronavirus

Inzichten m.b.t. campagne 'Alleen samen' en
deelcampagne 'Mentale gezondheid'

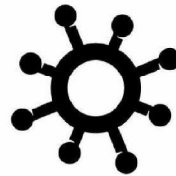
6 mei 2020

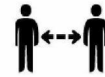
Achtergrond onderzoek

Sinds dinsdag 31 maart voert DVJ Insights in opdracht van het NKC dagelijks een meting uit onder 150 Nederlanders van 12 jaar en ouder over de campagne 'Alleen samen krijgen we corona onder controle'. Door dagelijks te meten zijn de ontwikkelingen van dag op dag te volgen.

In de rapportage van deze week zijn de resultaten over de doelstellingen van de campagne en aanvullende indicatoren gebundeld. Aanvullend wordt er gerapporteerd over de deelcampagne 'Mentale gezondheid'. Daar waar relevant zijn resultaten van de laatste flitspeiling van VWS en recente externe peilingen toegevoegd. Op deze manier ontstaat een breed beeld van de ontwikkelingen rond factoren die in relatie staan tot de campagne. Daarnaast is de campagne slechts één onderdeel van alle communicatie rondom het coronavirus. Het onderzoek en de rapportage wijken daarom af van een reguliere campagne-effectmeting.

coronavirus

Managementsamenvatting

De striktheid waarmee mensen anderhalve meter afstand houden blijft afnemen

Ook deze week zet de trend zich door dat mensen steeds minder strikt anderhalve meter afstand houden. Ook de urgentie en motivatie die mensen ervaren om deze maatregel op te volgen blijft geleidelijk afnemen. Daarnaast vindt men het naleven van de maatregel steeds minder makkelijk en haalbaar. Het lukt mensen zelf steeds minder goed om in de supermarkt en op straat voldoende afstand te houden en men geeft ook aan het afstand houden minder te zien bij anderen in deze situaties. Dit komt mogelijk doordat het drukker wordt op straat en in de supermarkt. Opvallend is dat men het gevoel heeft dat anderen wel steeds beter afstand weten te houden in het geval van een bezoek.

Het aandeel mensen dat de hele dag thuis blijft is stabiel

Nog steeds blijft ongeveer een derde van de mensen de hele dag thuis. De afname in de urgentie en motivatie die mensen ervaren om dit te doen en lijkt zich door te zetten. Mensen vinden het bovendien steeds minder makkelijk en haalbaar om zoveel mogelijk thuis te blijven. Het doen van boodschappen is nog steeds de belangrijkste reden om de deur uit gaan.

De urgentie die mensen ervaren om hun handen te wassen met water en zeep neemt af

De naleving van de maatregelen "handen wassen" is stabiel. Wel is een geleidelijke afname te zien in de urgentie die mensen ervaren om deze maatregel na te leven. De motivatie om de maatregel na te leven is net als de naleving stabiel. Mensen blijven dit ook makkelijk en haalbaar vinden.

De overtuiging om maatregelen vol te kunnen houden is sinds vorige week niet verder afgenomen

De afgelopen weken gingen mensen het steeds lastiger vinden om het naleven van de maatregelen vol te houden voor zolang als dat nodig is. Deze week zet deze ontwikkeling zich echter niet door en is het beeld onveranderd ten opzichte van vorige week. Ook blijft het zo dat weinig mensen elkaar helpen of stimuleren bij het naleven van de maatregelen.

Nog evenveel begrip voor negatieve gevoelens tijdens de coronacrisis

Een derde van de mensen ervaart tijdens de coronacrisis vaker negatieve gevoelens zoals frustratie en eenzaamheid. De meerderheid van de mensen vindt het begrijpelijk dat je je misschien minder goed voelt tijdens deze periode en denkt dat er meer mensen zijn die minder lekker in hun vel zitten. Er is dus veel begrip en dit is niet veranderd sinds de deelcampagne voor mentale gezondheid. Bijna alle mensen die niet lekker in hun vel zitten, weten wel iets wat ze zouden kunnen doen om zich beter te voelen en de meesten doen ook wel iets. Er is wel ruimte voor verbetering.

Eerste negatieve ontwikkelingen zichtbaar in de evaluatie van de rol van de Rijksoverheid tijdens coronacrisis

In de afgelopen weken was het beeld van de rol van Rijksoverheid met betrekking tot de maatregelen en informatievoorziening tijdens deze crisis steeds positief. Nu zijn daarin de eerste veranderingen te zien. Het aandeel mensen dat vindt dat de Rijksoverheid de juiste maatregelen neemt om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan is de afgelopen week gedaald. Daarnaast ligt het aandeel mensen dat vindt dat ze duidelijk worden geïnformeerd ook iets lager.

Campagnedoelstellingen

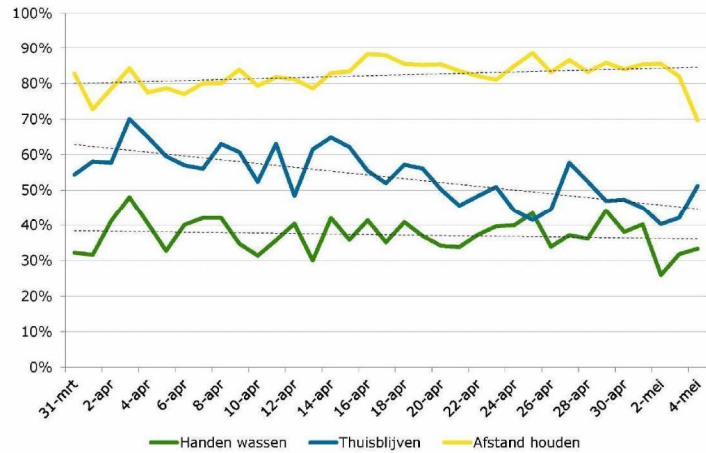
Campagnedoelstellingen

Categorie	Doelstelling
Weten	Mensen kennen de belangrijkste maatregelen, namelijk: a. blij zoveel mogelijk thuis b. houd 1,5 m afstand c. was vaker je handen (met water en zeep)
Vinden	Mensen vinden het belangrijk om de maatregelen te volgen omdat ze hiermee zichzelf en anderen beschermen.
Voelen	Mensen voelen de urgentie en zijn gemotiveerd de maatregelen vol te houden. Ze voelen dat ze gezamenlijk een bijdrage moeten leveren aan de gezondheid van zichzelf en anderen.
Doen	Mensen houden zich aan de maatregelen (blijf zoveel mogelijk thuis, houd 1,5 meter afstand en was vaker je handen (met water en zeep)).*
Doen	Mensen die zich aan de maatregelen houden, houden deze vol voor zo lang dat nodig is
Doen	Mensen stimuleren hun naasten dit ook te doen.

* Voor het meten van deze doelstellingen is mensen dagelijks gevraagd wat zij gisteren (dus de dag voor de meting) hebben gedaan.

De bekendheid van maatregelen is niet veranderd ten opzichte van vorige week

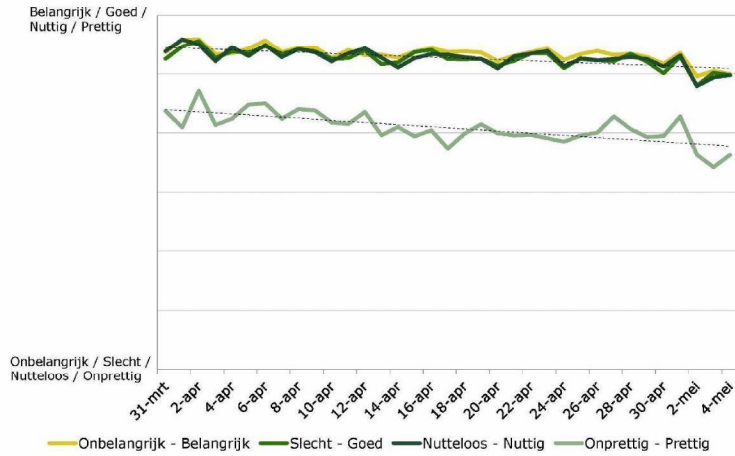

Spontane kennis

De bekendheid van de maatregelen is onveranderd ten opzichte van vorige week. Sinds de week van 14 april was de bekendheid van de maatregel "afstand houden" licht gestegen. Daarnaast was de bekendheid van de maatregel "thuis blijven" sinds de week van 21 april gedaald. Beide ontwikkelingen hebben zich deze week echter niet doorgezet, waardoor het beeld ten opzichte van vorige week onveranderd is.

Mensen staan steeds minder positief tegenover de maatregel "afstand houden"

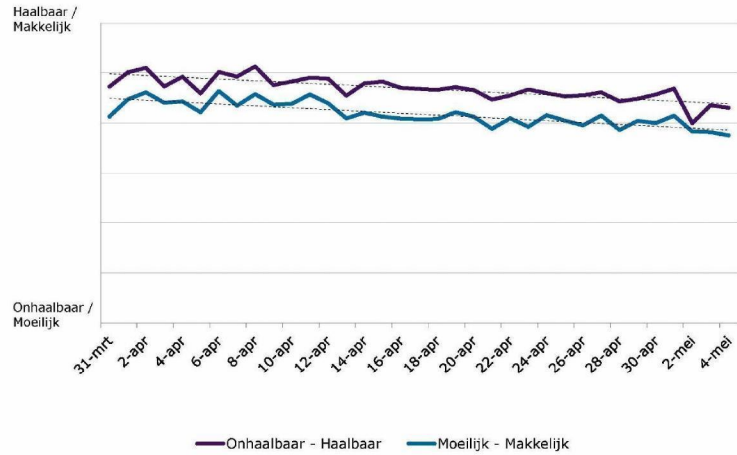

Urgentie om 1,5 meter afstand te houden
 De urgentie die mensen ervaren om afstand te houden is afgelopen week afgenomen. Mensen blijven dit nog steeds belangrijk vinden, maar de dalende trend die al eerder te zien was zet zich door.

Motivatie om 1,5 meter afstand te houden
 Mensen vinden het afstand houden ook steeds minder goed, nuttig en prettig. Voor deze aspecten is een dalende trend te zien die zich ook deze week doorzet. Mensen vinden het afstand houden nog steeds in mindere mate prettig dan nuttig en goed.

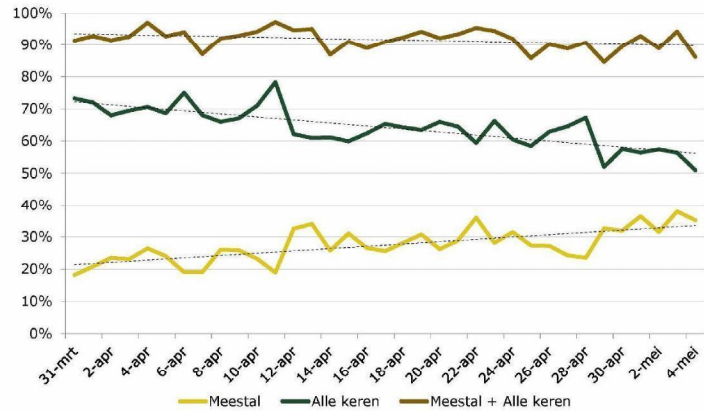
Mensen vinden het afstand houden steeds minder makkelijk en haalbaar

De haalbaarheid en het gemak om afstand te houden
 Het naleven van de maatregel "afstand houden" wordt geleidelijk minder makkelijk en haalbaar gevonden. Mensen vinden het naleven van de maatregel nog wel meer haalbaar dan makkelijk.

De trend dat men minder strikt anderhalve meter afstand houdt, zet door

Toelichting grafiek: Deze vraag is voorgelegd aan respondenten die aangaven de dag ervoor buiten huis geweest te zijn of bezoek te hebben ontvangen. De percentages zijn dus gebaseerd op de mensen voor wie afstand houden van toepassing was.

1,5 meter afstand houden

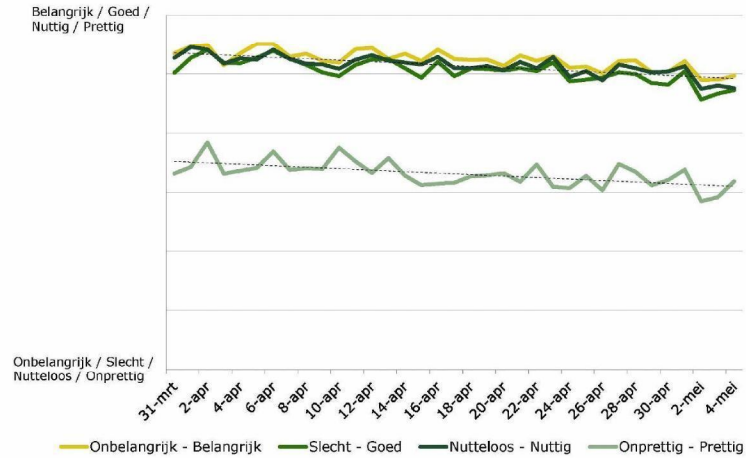
De trend dat mensen steeds minder strikt afstand houden lijkt zich ook deze week door te zetten. Geleidelijk geven steeds minder mensen aan *alle keren* anderhalve meter afstand te houden en geven steeds meer mensen aan *meestal* anderhalve meter afstand te houden. Desondanks is het aandeel mensen dat aangeeft *alle keren* afstand te houden nog steeds hoger dan het aandeel mensen dat aangeeft *meestal* afstand te houden.

Externe peilingen

De winkelstraten worden steeds drukker. Daarmee wordt het moeilijker om altijd 1,5 meter afstand te houden.

De afname in urgentie en motivatie om thuis te blijven zet door

Urgentie om thuis te blijven

De urgentie die mensen ervaren om zoveel mogelijk thuis te blijven neemt nog steeds langzaam af. Mensen vinden het naleven van deze maatregel nog steeds belangrijk, maar dit lijkt iedere week een beetje minder te worden.

Motivatie om thuis te blijven

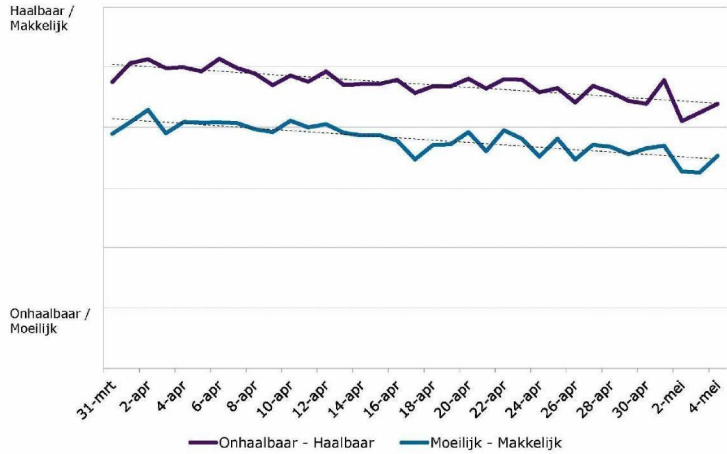
Mensen vinden de maatregel ook steeds minder goed, nuttig en prettig. De mate waarin mensen de maatregel prettig vinden neemt echter minder snel af dan de mate waarin mensen de maatregel goed en nuttig vinden.

Externe peilingen

Mensen verplaatsten zich de afgelopen weken steeds meer, vooral met de auto en in stedelijke gebieden.

Thuisblijven wordt steeds minder makkelijk en haalbaar

Haalbaarheid en gemak om thuis te blijven
 Het naleven van de maatregel "zoveel mogelijk thuisblijven" wordt ook steeds minder haalbaar en makkelijk gevonden.

Het aandeel mensen dat de hele dag thuisblijft is onveranderd

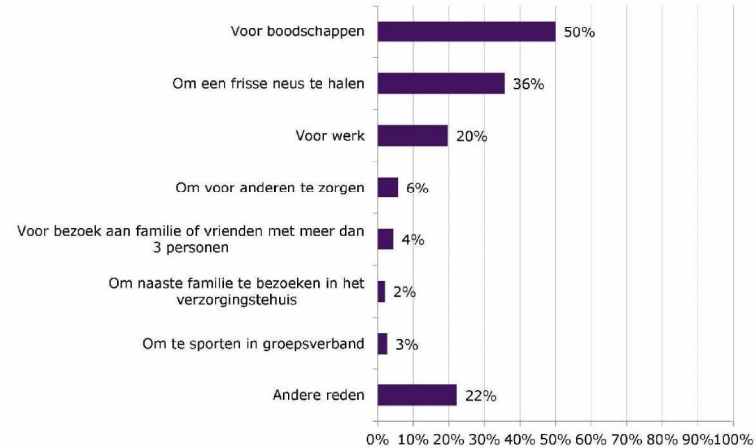
Thuisblijven
Het aandeel mensen dat de hele dag thuisblijft is de afgelopen weken niet significant veranderd. Nog steeds geeft ongeveer een derde van de mensen aan de hele dag thuis te zijn gebleven. Dit is wel lager dan in de eerste twee weken van dit onderzoek.

Boodschappen zijn nog steeds de belangrijkste reden waarom mensen de deur uit gaan

Om welke reden(en) ben je gisteren het huis uit geweest?

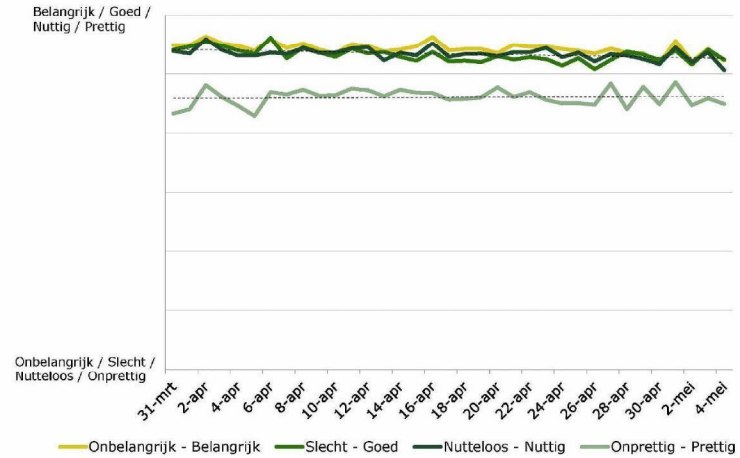

Het huis uit gaan

Het doen van boodschappen is nog steeds de belangrijkste reden waarom mensen de deur uit gaan. Andere belangrijke redenen zijn "om een frisse neus te halen" en werk. Hierin zijn geen veranderingen te zien ten opzichte van de voorgaande weken.

De urgentie die wordt ervaren om de handen te wassen met water en zeep neemt langzaam af

Urgentie om de handen te wassen met water en zeep

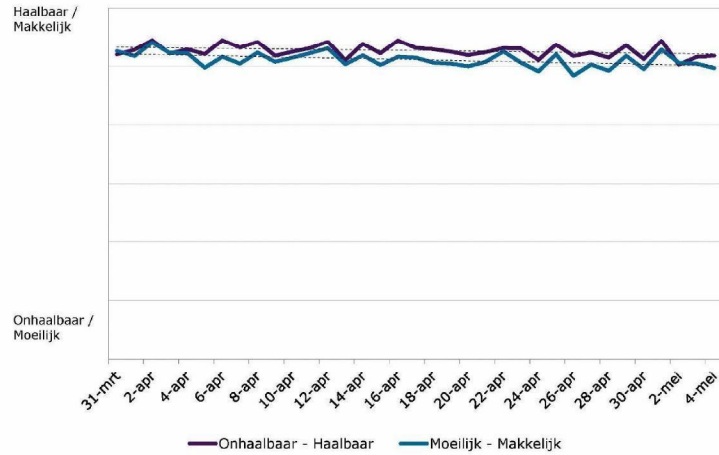
Er is een geleidelijk dalende trend zichtbaar in de urgentie die mensen ervaren om hun handen te wassen met water en zeep. Ondanks deze dalende trend vinden mensen de maatregel nog steeds belangrijk.

Motivatie om de handen te wassen met water en zeep

De motivatie om de handen te wassen met water en zeep blijft stabiel. Mensen vinden deze maatregel nog steeds goed en nuttig en in iets mindere mate prettig.

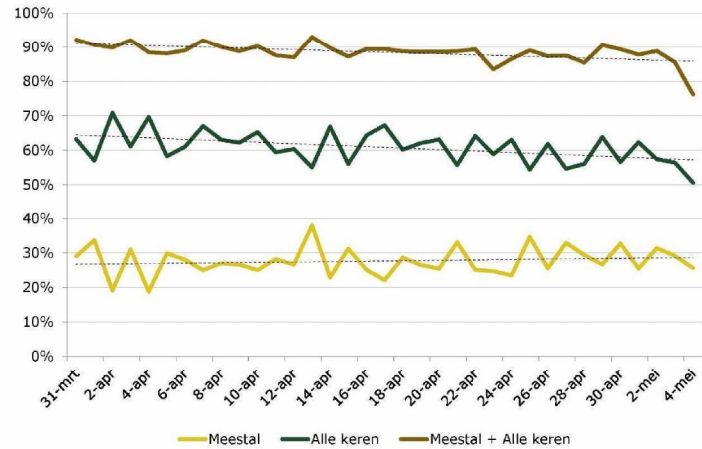
Handen wassen met water en zeep blijft haalbaar en makkelijk

De haalbaarheid en het gemak om de handen te wassen
Mensen vinden het nog steeds makkelijk en haalbaar om hun handen zoveel mogelijk te wassen met water en zeep. Dit beeld is stabiel over tijd.

De naleving van de maatregel "handen wassen" is stabiel

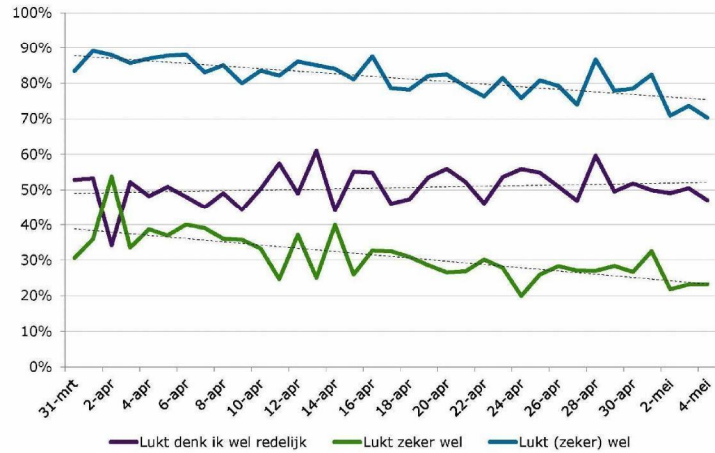

Handen wassen

De naleving van de maatregel is stabiel over tijd. Hoewel er een lichte afname lijkt te zijn geweest in het aandeel mensen dat dit altijd doet als het nodig is, heeft deze afname zich niet significant doorgezet.

De overtuiging om maatregelen vol te kunnen houden is sinds vorige week niet verder afgenomen

Het naleven van de maatregelen voor zo lang als het nodig is

Het aandeel mensen dat aangeeft te denken dat zij de maatregelen zeker kunnen blijven naleven voor zolang als dat nodig is, heeft de afgelopen weken een dalende trend doorgemaakt. Deze daling heeft zich echter de afgelopen week niet doorgezet. Net als vorige week geeft meer dan een kwart van de mensen aan dat dit *zeker* gaat lukken. Het aandeel mensen dat aangeeft dat dit *redelijk* gaat lukken blijft stabiel in de tijd rond de 50 procent.

Het voorkomen dat anderen ziek worden en zelf niet ziek worden, zijn de belangrijkste redenen om de maatregelen na te leven

Wat zijn voor jou de belangrijkste redenen om je aan de maatregelen te houden?

Belangrijkste redenen om de maatregelen op te volgen

De belangrijkste redenen dat mensen zich aan de maatregelen houden, blijven het voorkomen dat anderen ziek worden en het voorkomen dat zij zelf ziek worden. Het afremmen van de verspreiding van het virus en het verminderen van de druk op de zorg blijven in mindere mate belangrijk.

Mensen houden zich niet aan de maatregelen omdat zij hun naasten graag willen zien en omdat zij dit soms vergeten

Wat zijn voor jou de belangrijkste redenen om je niet aan de maatregelen te houden?

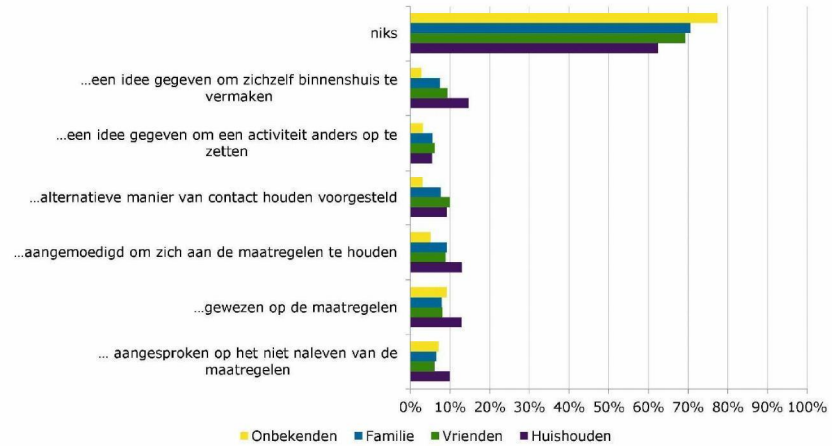
Belangrijkste redenen om de maatregelen niet op te volgen

De belangrijkste redenen dat mensen zich niet aan de maatregelen houden blijven dat zij hun naasten graag zien en dat zij het soms vergeten. Slechts een klein aandeel van de mensen geeft aan dat zij de maatregelen niet opvolgen omdat zij ze overdreven vinden.

De meeste mensen doen niks om anderen te stimuleren of te helpen bij het naleven van de maatregelen

Wat hebben mensen gedaan om anderen te stimuleren of te helpen?

Het helpen en stimuleren van anderen om de maatregelen op te volgen

Het beeld omtrent het helpen en stimuleren van elkaar bij het naleven van de maatregelen is onveranderd. Nog steeds doen de meeste mensen dit niet. Als het wel gedaan wordt, dan doen mensen dit het meeste binnen hun huishouden en het minste voor onbekenden.

Deelcampagne 'Mentale gezondheid'

In dit hoofdstuk komen de inzichten en de communicatieve werking met betrekking tot de deelcampagne "Mentale gezondheid" aan bod. De resultaten gaan over de week van 28 april t/m 4 mei.

Campagnedoelstellingen 'Mentale gezondheid'

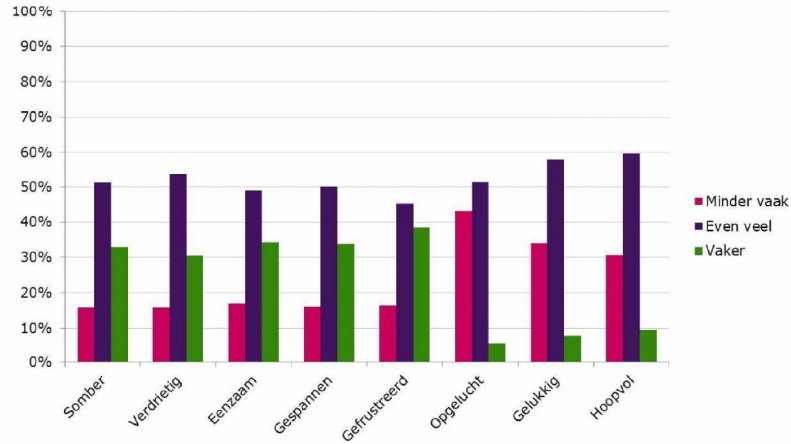
Categorie	Doelstelling
Weten	De doelgroep weet wat je kunt doen voor je mentale gezondheid (praten, ritme, bewegen etc.)
Voelen	De doelgroep voelt zich begrepen indien zij minder lekker in hun vel zitten.
Doen	Doelgroep onderneemt actie omtrent mentale gezondheid (praten, bewegen, hulplijn etc.). *

* Voor het meten van deze doelstellingen is mensen dagelijks gevraagd wat zij gisteren (dus de dag voor de meting) hebben gedaan.

Een derde van de mensen heeft vaker negatieve gevoelens

In hoeverre voel jij je in vergelijking met de periode hiervoor tijdens deze coronacrisis...

Gevoelens tijdens de coronacrisis

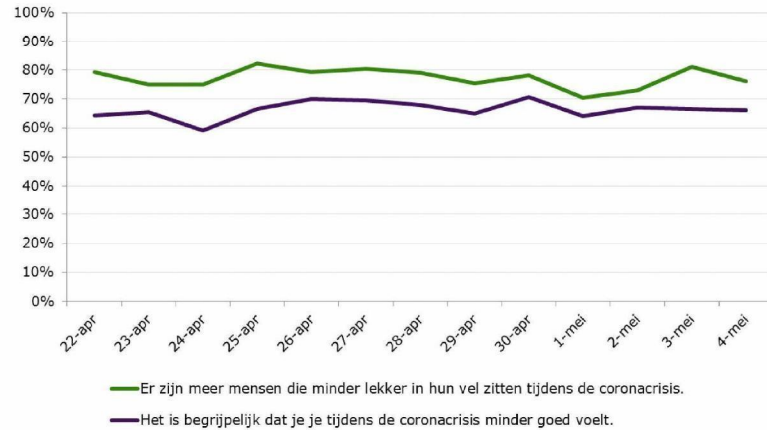
Een derde van de mensen geeft aan tijdens de coronacrisis vaker negatieve gevoelens (sombler, verdriet, eenzaam, gespannen, gefrustreerd) te hebben. Voor positieve gevoelens (opgelucht, gelukkig, hoopvol) is te zien dat een derde of meer deze juist minder vaak heeft tijdens de coronacrisis. Ongeveer de helft van de mensen geeft aan even veel negatieve en positieve gevoelens te hebben als hiervoor. Dit beeld is onveranderd ten opzichte van vorige week.

Externe peilingen

Ongeveer drie op de tien mensen voelen zich eenzaam, neerslachtig, nerveus of angstig. Dit aandeel blijft constant. Contact met familie en vrienden wordt het meest gemist. Vooral jongeren (16-24 jaar) vinden de gevolgen van de maatregelen lastig. De helft van hen mist ook het uitgaan.

Er is nog evenveel begrip voor mensen die zich minder goed voelen

Begrip voor gevoelens

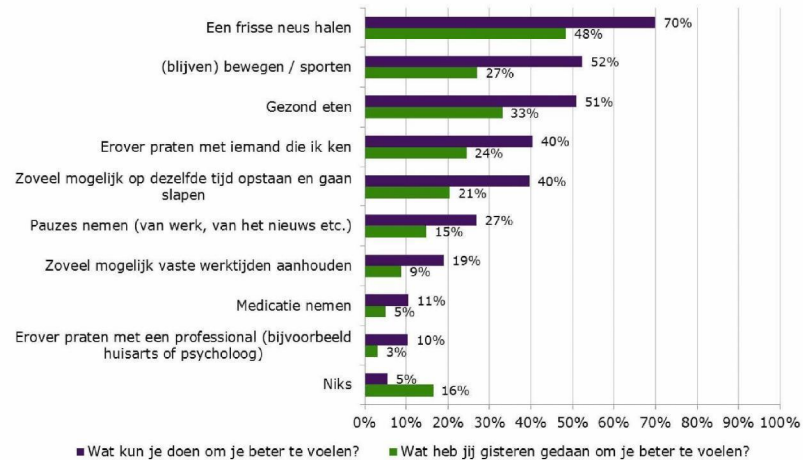
Het begrip voor het feit dat mensen zich minder goed voelen door de coronacrisis is niet veranderd sinds de campagne over mentale gezondheid. Een groot deel (twee derde) van de mensen toonde al voldoende begrip en dat is nog steeds zo. Daarnaast denkt de meerderheid nog steeds dat er meer mensen zijn die minder lekker in hun vel zitten tijdens deze periode.

Externe peilingen

Zorgen over het coronavirus piekten eind maart en zijn iets afgenomen, maar blijven nog steeds hoog. Zorgen gaan vaker over de gezondheid van anderen dan de eigen gezondheid. De zorgen over de toekomst lijken wat toe te nemen.

Mensen gaan het vaakste een frisse neus halen om zich beter te voelen, dit is ook de bekendste mogelijkheid

Weten mensen wat ze kunnen doen om zich beter te voelen en wat doen ze?

Opnieuw is te zien dat bijna alle mensen die niet lekker in hun vel zitten wel iets weten wat ze zouden kunnen doen om zich beter te voelen, maar dat ze dit zelf in mindere mate toepassen. Met name de mogelijkheden om een frisse neus te halen, gezond te eten en te bewegen of sporten zijn al bekend. Het zoeken van professionele hulp of het nemen van medicatie zijn op dit moment de minst bekende hulpmiddelen.

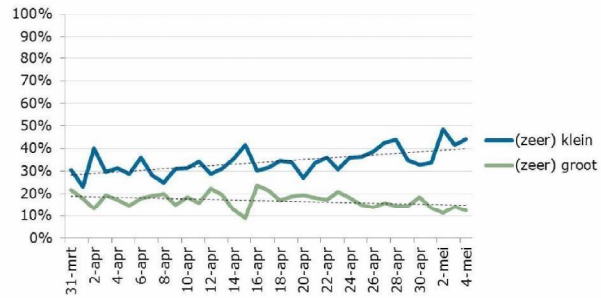

Aanvullende indicatoren

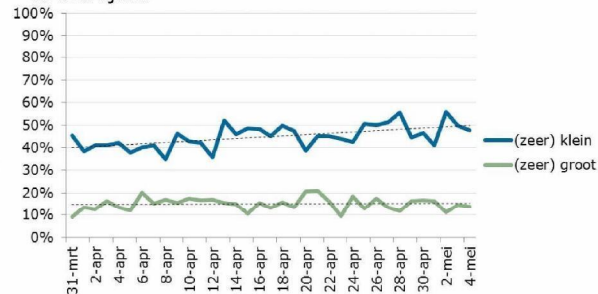

Risicoperceptie om besmet te raken daalt verder

Ingeschatte kans om besmet te raken

Ingeschatte kans om in het ziekenhuis te komen of te overlijden

Risicoperceptie

In het aandeel mensen dat de kans *klein* of *zeer klein* acht om besmet te raken, zet de stijgende trend verder door. Dit wordt veroorzaakt door een significante toename in de afgelopen week in het aandeel mensen dat de kans om besmet te raken *klein* acht. Ook het aandeel mensen dat de kans om in het ziekenhuis te komen of te overlijden (*zeer*) *klein* acht laat nog steeds een toenemende trend zien, maar ten opzichte van vorige week is hierin geen significant verschil.

Zowel het aandeel mensen dat de kans (*zeer*) *groot* acht om besmet te raken als het aandeel mensen dat de kans (*zeer*) *groot* acht om in het ziekenhuis te komen of te overlijden is niet significant veranderd in de tijd.

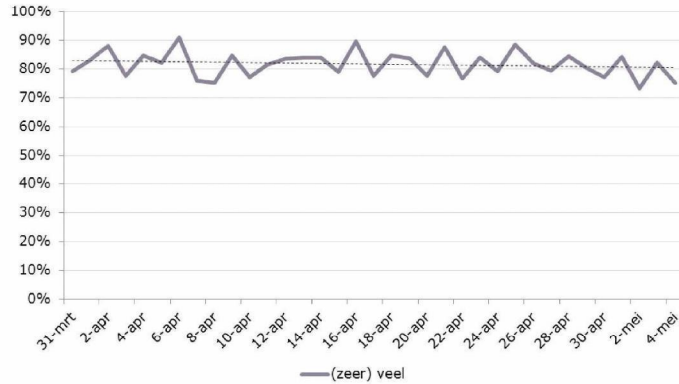
Externe peilingen

Na een eerdere daling van de risicoinschatting lijkt de angst om zelf besmet te raken nu stabiel. De gevolgen van een besmetting worden door jongere mensen (18-34 jaar) minder ernstig ingeschat dan eerder. Ouderen (55+) schatten de gevolgen van een besmetting voor hen nog steeds hoger in dan jongeren. Dit blijft stabiel.

Nog veel vertrouwen in het effect van de maatregelen op het afremmen van de verspreiding van het virus

In hoeverre helpen de ingestelde maatregelen volgens jou bij het afremmen van de verspreiding van het coronavirus?

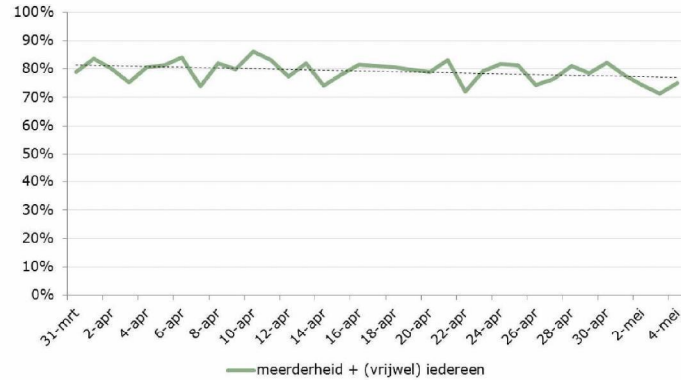
Ingeschatte effectiviteit van de maatregelen

Het vertrouwen in het effect van de maatregelen op het afremmen van de verspreiding van het virus is vanaf het begin van dit onderzoek groot geweest. Echter lijkt hierin nu een lichte daling te zijn ingezet. Het vertrouwen in de effectiviteit van de maatregelen lag de afgelopen week met 80% (veel en zeer veel effect) significant lager dan in de eerste week van de metingen, waar dit nog 84% was.

Er is een lichte daling in aandeel dat denkt dat de directe omgeving zich aan de maatregelen houdt

In hoeverre houden mensen in jouw directe omgeving zich aan de huidige maatregelen?

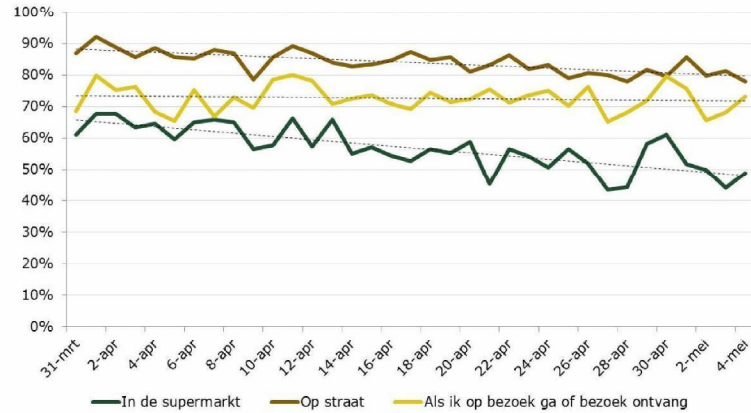
Wat doet de omgeving?

Het grootste deel van de mensen blijft een positief beeld houden van de naleving van de maatregelen door anderen in hun omgeving. Echter is er een lichte dalende trend zichtbaar. Ten opzichte van begin april geven minder mensen aan dat de meerderheid of (vrijwel) iedereen in zijn of haar omgeving zich goed aan de maatregelen houdt.

Afstand houden lukt steeds minder goed

In hoeverre lukt het je om 1,5 meter afstand te houden?
% dat aangeeft dat dit meestal of altijd lukt

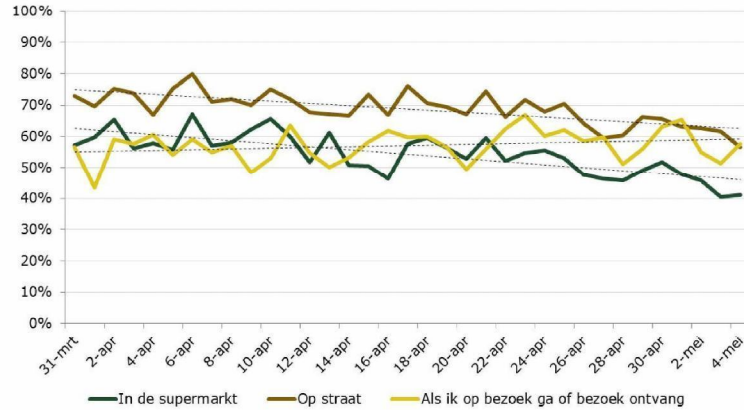
Eigen effectiviteit bij afstand houden

Het blijft steeds moeilijker worden voor mensen om 1,5 meter afstand te houden. Dit is met name zichtbaar bij situaties in de supermarkt en op straat. Het is te verwachten dat deze lijn zich doorzet naarmate het drukker wordt op straat en in de supermarkt.

Anderen lijken minder vaak afstand te houden op straat en in de supermarkt. Bij bezoek gebeurt dit juist vaker.

In hoeverre houden andere mensen in de volgende situaties 1,5 meter afstand?
% dat aangeeft dat de meerderheid of (vrijwel) iedereen dit doet

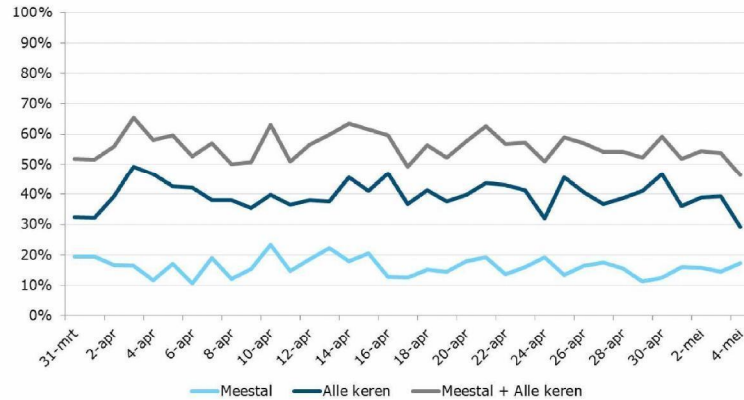
Descriptieve norm bij afstand houden

De mate waarin men vindt dat andere mensen voldoende afstand houden laat hetzelfde beeld zien als vorige week. Op straat en in de supermarkt houden anderen steeds minder vaak 1,5 meter afstand, terwijl dit bij bezoek juist vaker gebeurt. Dit hangt waarschijnlijk samen met de toenemende drukte op straat en in de supermarkt. Bij bezoek raakt men mogelijk meer gewend aan elkaar bezoeken terwijl je de 1,5 meter afstand bewaakt.

Het aandeel mensen dat hoest of niest in de ellenboog is stabiel

In hoeverre heb je gisteren wanneer dat nodig was in je ellenboog gehoest of geniest?

Hygiënemaatregelen

De naleving van de maatregel "hoesten of niesen in de ellenboog" blijft stabiel. Ongeveer 55% van de mensen doet dit *meestal* of *alle keren* als dit nodig is. Hierin blijft ruimte voor verbetering.

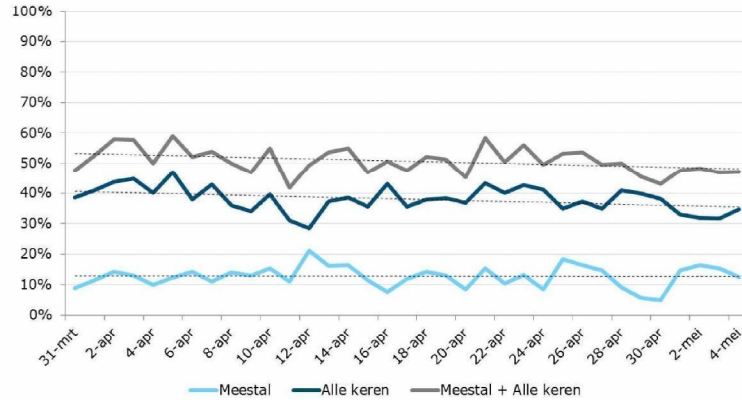
Externe peilingen

Ongeveer 15% van de Nederlanders heeft mondkapjes gekocht.

Het gebruik van papieren zakdoekjes neemt licht af

In hoeverre heb je gisteren wanneer dat nodig was papieren zakdoekjes gebruikt?

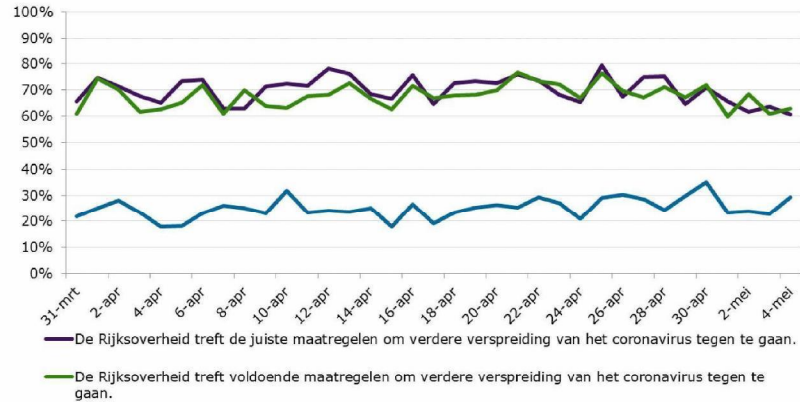

Hygiënemaatregelen

Het aandeel mensen dat papieren zakdoekjes gebruikt als dat nodig is, begint af te nemen. Dit komt door een daling in het aandeel mensen die dit alle keren wanneer dat nodig is doet en een stijging in het aandeel mensen dat zegt dit helemaal niet meer te doen. Bij deze maatregel was al veel ruimte voor verbetering. Mogelijk behoeft deze maatregel nu nog meer aandacht.

Eerste daling zichtbaar in het aandeel dat vindt dat de Rijksoverheid de juiste maatregelen treft

Rijksoverheid treft de juiste en voldoende maatregelen

Het aandeel mensen dat vindt dat de Rijksoverheid de juiste maatregelen neemt om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan is de afgelopen week voor het eerst gedaald. Wat betreft het nemen van voldoende maatregelen is er ook een daling ten opzichte van vorige week, maar is het beeld weer gelijk aan de weken daarvoor.

Rijksoverheid beperkt mensen niet te veel in hun vrijheid

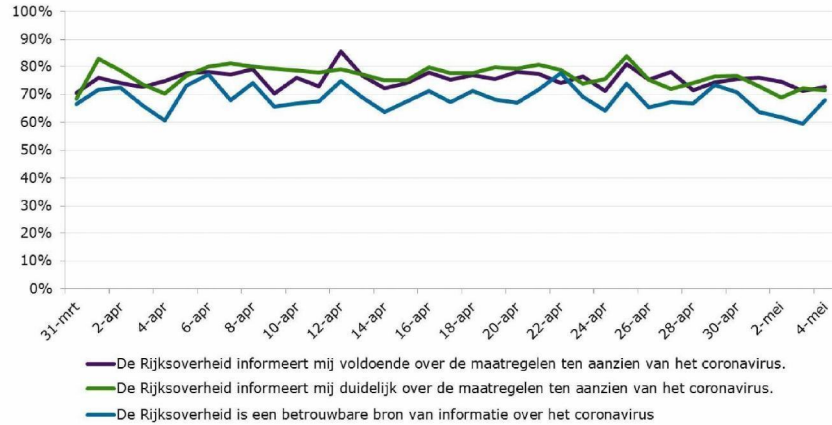
Er is een zelfde beeld als vorige week te zien: het aandeel mensen dat zich te veel beperkt voelt in hun vrijheid door de Rijksoverheid neemt licht toe, maar blijft klein.

Flitspeiling VWS en externe peilingen

Er is steun voor de aanpassing in de maatregelen om de basisscholen en kinderopvang weer te openen per 11 mei, middelbare scholen te openen op 2 juni en sporten voor jeugd op sportverenigingen weer toe te staan. De steun voor het verbod op bezoek aan verpleeghuizen, het sluiten van de horeca en het uitvoeren van contactberoepen is kleiner. Een derde zou graag meer versoepeling willen van maatregelen. Er is begrip voor de extra uitgaven die de overheid moet doen. Er zijn wel zorgen over bezuinigingen die hierdoor mogelijk nodig zijn.

Veranderingen in de waardering van de informatievoorziening vanuit de Rijksoverheid zichtbaar

De Rijksoverheid informeert mensen voldoende en duidelijk

Mensen blijven vinden dat de Rijksoverheid hen voldoende informeert. Echter ligt het aandeel dat vindt dat ze duidelijk worden geïnformeerd in de afgelopen week lager dan daarvoor.

De Rijksoverheid is een betrouwbare bron van informatie

Ook hierin is een eerste ontwikkeling zichtbaar. Ten opzichte van daarvoor waren in de afgelopen week meer mensen het oneens met de stelling dat de Rijksoverheid een betrouwbare bron van informatie over het coronavirus is.

Dienst Publiek en Communicatie
Ministerie van Algemene Zaken

Colofon

Publicatiedatum
6 mei 2020

Meer informatie of vragen?

(10)(2e) info@minaz.nl

(10)(2e) [@minaz.nl](https://twitter.com/minaz_nl)

(10)(2e) [facebook.com/minaz.nl](https://www.facebook.com/minaz.nl)

(10)(2e) [youtube.com/minaz.nl](https://www.youtube.com/channel/UC...)

(10)(2e) [linkedin.com/minaz.nl](https://www.linkedin.com/company/minaz.nl)